

Un amic i una medecina

Marta Ciércoles
BARCELONA

Diverses experiències demostren que les teràpies amb animals de companyia milloren la qualitat de vida

No jutgen. Tampoc critiquen. Són nobles i accessibles. Fidels i pacients... A més d'amics i companys incondicionals, ja fa anys que s'ha demostrat que els animals de companyia també poden actuar com una molt bona medecina. Així ho han sabut veure alguns equips de professionals de Catalunya i d'arreu del món que han engegat programes en què s'aprofiten les qualitats dels animals domèstics -sobretot dels gossos- per fer més fàcil el treball terapèutic en residències de gent gran, centres d'educació especial, centres penitenciaris, etc.

Barcelona ha acollit aquest any el sisè congrés internacional Animals de Companyia, Font de Salut, organitzat per la Fundació Affinity, en què responsables de programes de teràpia i educació assistida per animals que es duen a terme tant aquí com a l'estranger van posar en comú les seves experiències. "Nosaltres vam començar de forma gairebé accidental", reconeix la pedagoga Felicitat Soms, de l'associació de pares amb fills autistes de Mataró i comarca. Al centre d'educació especial Nostre Món, on fins l'any passat treballava Soms, l'interès que un cadell femella de cocker spaniel anglès va suscitar de forma casual en un dels nens va ser la clau per començar a treballar en un programa senzill, però que va donar força bons resultats.

La Violeta va arribar per casualitat al centre, de la mà d'una voluntària, la Glòria, però es pot dir que ha crescut amb els alumnes. De fet, entre 1996 i 2003 -el centre ha deixat de funcionar aquest curs-, la gossa hi va anar puntualment cada setmana per col·laborar amb la terapeuta. L'animal es va acostumar, des del principi, a la convivència amb els alumnes, tots nens d'entre 4 i 14 d'anys amb autisme i greus trastorns de desenvolupament. Soms va dissenyar teràpies individuals, en funció de les necessitats de cada nen i de la relació que establien amb l'animal.

"Hi havia un nen que rebutjava els aliments i vam aconseguir canviar aquesta actitud fent que fos ell qui li donés el menjar a la gosseta", explica Felicitat Soms. Aquest és només un exemple de com la intervenció, aparentment senzilla, d'un animal de companyia pot arribar molt més enllà que les teràpies de manual. Segons Soms, la teràpia amb mascotes s'ha mostrat molt efectiva per ajudar aquesta mena a sortir de l'aïllament. "Els ajuda a manifestar sentiments i a aprendre habilitats comunicatives, ja siguin orals o d'una altra mena", explica la pedagoga. Tot això a través de sessions setmanals i

Dos avis de la residència de Reus amb un dels gossos amb que conviuen

activitats aparentment tan senzilles com ara responsabilitzar els nens del passeig i de la cura de la Violeta i afavorint el contacte físic amb l'animal.

Les persones grans que pateixen processos degeneratius també poden treure molt profit dels beneficis de la teràpia assistida amb animals. Un estudi fet el 1990 als Estats Units, on són pioners en aquest tipus de teràpia, va demostrar que els avis que vivien amb un animal de companyia necessitaven menys visites mèdiques que la mitjana. Fins i tot hi ha treballs que indiquen que la interacció controlada amb mascotes ajuda aquestes persones a mantenir a ratlla la tensió arterial. A Catalunya encara hi ha poques experiències de teràpia assistida amb animals aplicada a gent gran, però, a poc a poc, se n'afegeixen de noves.

La residència pública de gent gran de Reus és un dels centres amb més experiència del país pel que fa a teràpia assistida amb animals. Des de l'any 1995, hi ha un programa en marxa amb l'Elsa i el Sam, dos gossos de la raça golden retriever, al voltant dels quals s'han organitzat diferents grups i activitats:

passeig, cura i neteja, estimulació cognitiva, psicomotricitat, etc. "Els són elements dinamitzadors i actuen gairebé com a coterapeutes", explica Francesc Fernández, un responsable de la residència. En aquest centre hi viuen 116 persones i la mitjana d'edat és de 84 anys. La majoria pateixen nivells considerables de deteriorament cognitiu.

La participació dels gossos en diferents activitats ajuda a introduir temes de conversa o a treballar la reminiscència a través de la rememoració de la infància i del passat. Afavoreix, a més, la mobilitat gràcies a jocs senzills que requereixen la interacció amb l'animal. "Els gossos demanen afecte i després el tornen multiplicat. A més, generen petites obligacions: per als residents no és el mateix treure a passejar el gos que sortir sense tenir un destí concret", resumeix Fernández.

Durant el congrés celebrat a Barcelona, altres residències de gent gran van presentar les seves experiències amb animals de companyia. Una de les responsables de la residència Falguera, que la fundació Vallparadís gestiona a Sant Feliu de Llobregat, va destacar els vincles afectius que sorgeixen entre els animals i els residents. Uns vincles que, sovint, es poden qualificar de relació íntima. En aquest centre, l'any 2002 es va introduir a la teràpia una gossa,

també de la raça golden retriever, anomenada Ona. Es dona la circumstància, a més, que l'Ona és filla d'una altra gossa que també té una llarga experiència en teràpies amb gent gran a la residència que la mateixa fundació té a Badalona.

La Fundació Affinity assessora els professionals dels centres que volen implantar teràpia assistida amb animals i finança diversos projectes arreu de l'Estat. A Catalunya, aquesta fundació ha impulsat tres programes que funcionen en centres penitenciaris, dos programes d'educació especial per a delinqüents juvenils, vuit projectes implantats en centres geriàtrics, vuit més amb disminuïts psíquics i un en un hospital psiquiàtric. "És molt difícil que els centres disposin de prou recursos per engegar aquests programes", explica la directora gerent de la Fundació Affinity, Maria Dolors Torner. Per aquest motiu, l'entitat finança l'ensinistrament i els manteniments dels animals. A banda, promou l'elaboració d'estudis que avalin amb rigor científic els resultats de la teràpia amb animals.

El TS rebutja suspendre el decret que congela apartats de la LOCE

Redacció
MADRID

El Tribunal Suprem ha rebutjat la suspensió cautelar del real decret aprovat pel govern central que paralitza diversos apartats de la llei de qualitat de l'educació (LOCE). L'alt tribunal, en un acte fet públic ahir, acorda, així, que el decret s'ha d'aplicar a totes les comunitats autònomes i sosté que la seva suspensió hauria creat més "pertorbació" al país.

El TS manté que l'executiu central ha procedit amb legalitat i constitucionalitat en contra de l'opinió de les sis comunitats autònomes (totes demanades pel PP) que van demanar la suspensió del decret i van acusar el govern de Zapatero de desviar poders. Només un magistrat es va desmarcar d'aquesta opinió, Juan José González Rivas, que en un vot particular entén que l'administració central no havia consultat totes les comunitats autònomes abans d'aprovar el decret. Algunes d'aquestes comunitats ja havien tramitat ordres per aplicar la LOCE, que ara hauran de retirar.

Per la seva banda, el subsecretari del ministeri d'Educació i Ciència, Fernando Gur-

Els magistrats de l'alt tribunal entenen que la suspensió provocaria greus perjudicis als usuaris de l'educació

rea, es va mostrar content per la decisió del Suprem, ja que "no tenia dubtes que seria així". Gurrea va destacar que l'acte de l'alt tribunal posa de manifest que l'actuació del govern central "ha anat d'acord amb les competències que li atribueix la llei". "El Suprem avalua el camí seguit en l'elaboració del decret i diu taxativament que s'han complert tots els requisits formals", va afegir. D'altra banda, va destacar, el Suprem avalua les conseqüències de la suspensió del decret i conclou que suposaria greus perjudicis als usuaris de l'educació.

La decisió del TS comporta que el sistema educatiu i escolar quedarà com estava els propers dos cursos, fins que s'obri el debat sobre la reforma en tots els sectors. De moment, per tant, els alumnes d'educació primària i batxillerat no hauran de patir ni la polèmica revàlida ni els canvis en l'assignatura de religió.